Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Egentliga Finlands välfärdsområde

Saavutettavuusloikka tehdään yhdessä – ja alkaa sinusta

Kokemuksia Varsinais-Suomen hyvinvointialueelta

15.9.2026

Varsinais-Suomen hyvinvointialue • Egentliga Finlands välfärdsområde

Miksi Saavutettavuusloikkaa tarvitaan?

Digitalisaatio etenee hyvinvointialueilla.
Palvelukanavia: esimerkiksi some, verkkosivut, sovellukset, digitaaliset hoitopolut, sähköinen ajanvaraus, chat, etävastaanotot.
Arviolta 20-30 prosenttia väestöstä tarvitsee saavutettavia sisältöjä.

Miten yhdenvertaisuus varmistetaan?

- **Käyttäjäymmärrys ja käyttäjälähtöisyys:**
  - Kansalaisten moninaisten tarpeiden ja tietotekniikan käyttötapojen huomioiminen.
  - Kansalaisten kuuleminen ja osallistaminen palvelujen kehittämiseen.
- **Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta** (306/2019) asettaa vähimmäisvaatimukset ja velvoittaa julkishallintoa.
- **Saavutettavuus** on keskeinen **vaatimus, laatukriteeri** ja **strateginen kyvykkyys**.

Hyödyt näkyvät monella tasolla

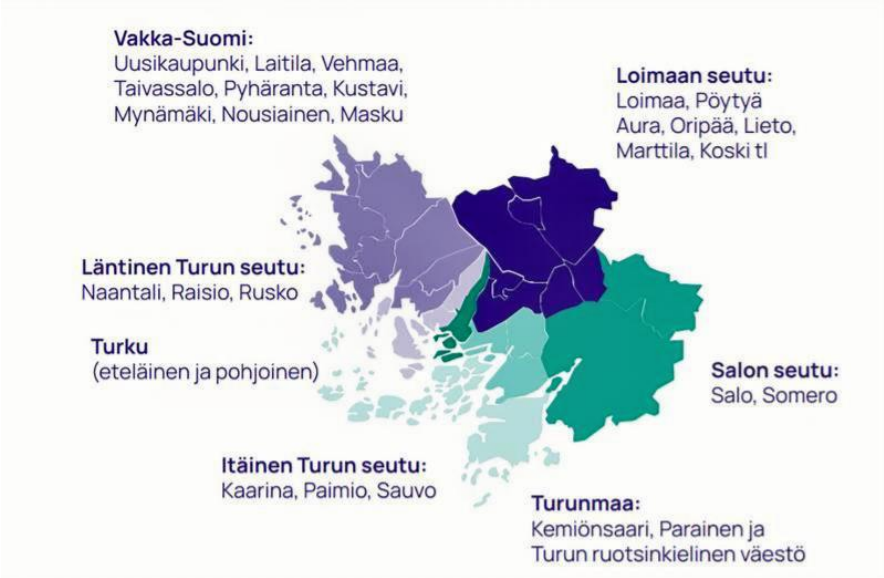
- **Hyöty käyttäjälle:** Saavutettavat palvelut ovat monelle välttämättömiä ja kaikki hyötyvät niistä.
  - Löydettävyys, selkeys ja ymmärrettävyys helpottavat asiointia myös tilapäisissä haasteissa.
- **Hyöty organisaatiolle:** Löydettävä ja selkeä palvelu helpottaa asiointia, parantaa palvelun käytettävyyttä, lisää palvelun käyttöä ja toiminnan tehokkuutta.
- **Hyöty yhteiskunnalle:** Digitaaliset sote-palvelut ovat yhdenvertaisesti käytettävissä, kun koko väestön tarpeet on huomioitu palvelujen kehittämisessä.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Egentliga Finlands välfärdsområde

Saavutettavuusloikka syntyi suunnitelmallisuudella, yhteistyöllä ja uutta oppimalla

Case: Varsinais-Suomen hyvinvointialue

- Henkilöstöä lähes 24 000.
- Palvelemme lähes 500 000 varsinaissuomalaista.
- Alueeseen kuuluu 27 kuntaa.
- Erityispiirteitä ovat kaksikielisyys, yliopistollisuus ja monimuotoinen kuntarakenne.
- Alueen väestö kasvaa ja monimuotoistuu.

Kuva: Varhan viestintä

Saavutettavuusloikka – Saavutettavuuden edistämisen -pilotti Varhassa

- **Tavoite**: Saavutettavuus huomioidaan laaja-alaisesti Varhan digipalveluissa ja -sisällöissä.
- **Lähestymistapa:** teknologia ja ihmiskeskeinen kehittäminen yhdistyvät (High-tech + Human-tech).
- **Human-tech:** ymmärrä erilaisuutta, kokeile rohkeasti, kehitä osaamista ja johda oppimista.
- **Aikataulu: 1/2025–6/2026**
- **Tulokset:**
  - Palautteen perusteella pilottiin osallistuneen henkilöstön saavutettavuustietoisuus ja -osaaminen ovat lisääntyneet.
  - Aikaiset omaksujat ovat lähteneet liikkeelle.
- Lisäksi syntyi toimintamalli, joka luo pohjan systemaattiselle saavutettavuustyölle erilaisissa organisaatioissa.

- **Edelläkävijyys**: Tuloksia voidaan hyödyntää muillakin hyvinvointialueilla.
- **Kehittämisen tuki:** Valtion Ekosysteemikoulu
- **Yhteiskehittämisen verkosto:**
  - Varhan eri alojen asiantuntijat
  - Näkövammaisten liitto
  - Kehitysvammatuki 57 ry
  - Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
  - Aalto-yliopisto
  - Erilaisten oppijoiden liitto
  - Vanhustyön keskusliitto
  - Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

Saavutettavuusloikka etenee ihmisistä palveluihin ja rakenteisiin

Saavutettavuusloikka etenee kolmessa toisiaan täydentävässä vaiheessa.

1 Käynnistä ja aktivoi

Tiimi ja johto

- Kokoa saavutettavuuden edistäjätiimi
- Perehdytä ja sitouta johto
- Luo, perehdytä ja kouluta avainhenkilöverkosto

2 Rakenna osaamista

Henkilöstö ja osallisuus

- Tee saavutettavuus näkyväksi viestinnässä
- Kehitä osaamista: infot, vartit, työpajat, klinikat, demot ja haasteet
- Osallista eri toimintojen vastuuhenkilöt ja kutsu vaikuttamistoimielimet iskuryhmiksi

3 Vakiinnuta

Palvelut ja rakenteet

- Kartoita ja auditoi digipalvelut
- Lisää saavutettavuusselosteet ja palautekanavat
- Tarjoa henkilöstölle dokumenttipohjat, ohjeet ja oikeanlaiset työkalut
- Vakiinnuta saavutettavuus toimintoihin, prosesseihin ja toimintakulttuuriin: hankinnat, HR, IT, laki, strategia, talous, viestintä

Demo: Ota haaste vastaan – Opi saavutettavuuden perusteet!

Saavutettavuushaasteen tavoitteena on kannustaa Varhan henkilöstöä saavutettavuusosaamisen kehittämiseen.

Kohderyhmä: Varhan dokumentteja laativa henkilöstö

Aikataulu: 23.3.-21.5.2026

- Pääset mukaan intran etusivun bannerista.
- Suorita **Saavutettavuuden perusteet Moodlessa** ja vastaa **palautekyselyyn**. Kokonaiskesto n. 3 h.
- Arvomme haasteen suorittaneiden ja yhteystietonsa jättäneiden kesken 3 leffalippupakettia!
- **Innostusta saavutettavuuden oppimiseen – pienillä teoilla on suuri vaikutus!**

Saavutettavuusloikan onnistumisia

Ihmiset, arjessa oppiminen ja osallistava kehittäminen veivät saavutettavuuden osaksi työtä.

Ihmiset ja tieto

Verkostot kokosivat osaajat: Varhan edistäjätiimi ja avainhenkilöverkosto, Ekosysteemikoulu ja yhteiskehittämisen verkosto vauhdittivat etenemistä.

Käyttäjätarpeet ja tutkimustieto: Moniammatillinen yhteistyö kumppaneiden kanssa toi käyttäjäymmärryksen ja tutkimustiedon kehittämiseen.

Johto ja osaaminen

Johto ja avainhenkilöt mukaan: Johdon ja avainhenkilöiden tietoisuutta lisättiin johtoryhmissä, koulutuksissa ja verkostotapaamisissa.

Arjessa oppiminen: Infot, haasteet, vartit, työpajat, klinikat ja demot tukivat oppimista työssä.

Tuki ja työkalut: Ohjeet, pohjat ja työkalujen käytön opettelu perustana.

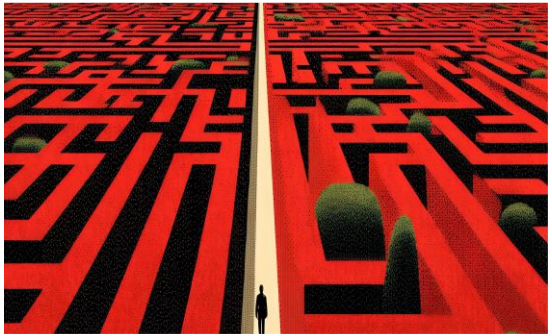
Viestintä ja palvelut

Viestintä tavoitti henkilöstön: Intra ja infot tavoittivat henkilöstön. Eri toimintojen vastuuhenkilöt tavattiin treffeillä.

Palveluiden kehittäminen: Vammaisneuvosto testasi mobiilisovellusta ja toimi iskuryhmänä. Verkkopalveluja auditoitiin ja sisältöjä julkaistiin selkokielellä.

Saavutettavuusloikan haasteita

Haasteet ratkaistaan panostamalla kansalliseen koordinaatioon, riittäviin resursseihin, johdon tukeen ja yhteistyöhön.

Koordinaatio ja resurssit

Yhteinen suunta tarvitaan: Kansalliset tavoitteet ja ohjaus tukevat yhdenmukaista kehittämistä.

Kehittäminen vaatii resursseja: Hyvinvointialueiden säästöt, palveluverkkouudistukset ja digitalisaatio kilpailevat samoista voimavaroista.

Johtajuus ja osaaminen

Johdon tuki ratkaisee: Sitouttaminen suuressa organisaatiossa tarvitsee johdon tukea ja yhteisen tahtotilan.

Henkilöstö tarvitsee osaamista, tukea ja työkaluja: Henkilöstö tarvitsee uudenlaista digiosaamista ja oikeanlaiset työkalut.

Jatkuvuus ja yhteistyö

Opit pysyviksi: Pilotin opit on vietävä toimintoihin, prosesseihin ja toimintakulttuuriin. Eri toimintojen vastuuhenkilöt ovat avainasemassa.

Yhteistyö jatkuu: Juurruttaminen vaatii laajaa ja pitkäjänteistä yhteistyötä.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Egentliga Finlands välfärdsområde

Saavutettavuusloikkaan tarvitaan kaikkia

Kaikki tarvitsevat saavutettavuusosaamista

Saavutettavuus on koko organisaation yhteinen vastuu.

- **Johto** turvaa resurssit ja näyttää suuntaa.
- **Avainhenkilö** on saavutettavuuden sanansaattaja.
- **Henkilöstö** tarvitsee saavutettavuusosaamista mm.
    - asiakas- ja potilastyössä
    - hankintoihin, strategiaan ja lainsäädäntöön liittyvissä tehtävissä
    - verkko-, digi- ja mobiilipalvelujen suunnittelu-, kehittämis- ja hankintatehtävissä
    - verkkotekstejä päivittäessään (esim. varha.fi ja tyks.fi)
    - intraa päivittäessään (tiedotteet, sivut tai tapahtumien luominen tapahtumakalenteriin)
    - tuottaessaan dokumentteja ja ohjeita

Kuva on luotu tekoälyn avulla.

Oletko valmis Saavutettavuusloikkaan?

Osaaminen vahvistuu, kun oppiminen kytkeytyy omaan työhön ja työyhteisössä saa tukea.

- **Tunnista tarve:** Tunnista roolisissasi tarvittava saavutettavuusosaaminen.
- **Jaksota oppiminen pieniin osiin:** Hyödynnä infoja, verkkokoulutuksia ja vartteja.
- **Harjoittele omilla aineistoilla:** Omaksu saavutettavuus omia dokumentteja ja sisältöjä laatiessa.
- **Hae tukea ja palautetta:** Hae tukea avainhenkilöiltä ja ratkaise haasteita yhdessä kollegoiden kanssa.
- **Juurruta osaaminen:** Liitä saavutettavuus omaan työhösi pienin, mutta päättäväisin askelin.

Kuva on luotu tekoälyn avulla.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Egentliga Finlands välfärdsområde

Saavutettavuus kämmenellä.

Kiitos!

Kysymyksiä?

sari.isotalo@varha.fi
kaisa.luostarinen@varha.fi

“We rise by lifting others.”
- Robert Ingersoll

Lisätietoa:

- Hyvil - Saavutettavuuden edistäminen hyvinvointialueilla
- Saavutettavuusloikka sai vauhtia yhteiskehittämisen matkalla - Valtiolla.fi
- Yksin voi edetä nopeasti, yhdessä pääsee vaikuttavampiin tuloksiin - Valtiolla.fi

Kalvosarjan kuvituskuvat: Copilot, Pixabay, Microsoft 365 kuvakirjasto

